

COMMISSIE VAN TOEZICHT
VAN
DETENTIECENTRUM ROTTERDAM
JAARVERSLAG
2018

TOEZICHT

ADVIES

RECHTSPRAAK

Rotterdam, mei 2019

Inhoudsopgave

pagina

1. Inleiding	3
2. Inrichting	3
3. De Commissie van Toezicht	4
4. Deskundigheidsbevordering	5
5. Overlegstructuur	5
6. De adviestaak	6
7. De toezichthoudende taak	6
8. De bemiddelingstaak	7
9. De rechtsprekende taak	7
10. Overige vermeldenswaardige gebeurtenissen	8
11. Aanbevelingen	9
12. Klachten in cijfers over 2018	9

1. Inleiding

Dit jaarverslag over 2018 beschrijft de werkwijze, bevindingen en adviezen van de Commissie van Toezicht (CvT) van het Detentiecentrum Rotterdam (DCR), gelegen aan de Portelabaan 7, 3045 AT te Rotterdam.

2. Inrichting

In het DCR verblijven hoofdzakelijk personen die in vreemdelingenbewaring zijn geplaatst. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt in twee verschillende regimes in het DCR:

A) Ingeslotenen op basis van artikel 6 VW 2000,

1. De vreemdeling aan wie toegang is geweigerd kan worden verplicht zich op te houden in een door de ambtenaar belast met grensbewaking aangewezen ruimte of plaats.
2. Een ruimte of plaats, bedoeld in het eerste lid, kan worden beveiligd tegen ongeoorloofd vertrek.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld met betrekking tot het voor de beveiligde ruimte of plaats, bedoeld in het eerste lid, geldende regime, waaronder begrepen de nodige beheersmaatregelen. Hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing.

Op deze mensen is het Reglement grenslogies van toepassing. Het gaat hierbij om de gezinsafdeling met kinderen en aan de grens geweigerde vreemdelingen die geen toegang tot Nederland krijgen. In de praktijk worden tegenwoordig de gezinnen opgevangen in DC Zeist en verblijven er in het DCR bijna geen vreemdelingen die o.b.v. art. 6 VW 2000 worden gedetineerd.

B) ingeslotenen op basis van artikel 59 VW 2000:

1. Indien het belang van de openbare orde of de nationale veiligheid zulks vordert kan, met het oog op de uitzetting, door Onze Minister in bewaring worden gesteld de vreemdeling die:
 - a. geen rechtmatig verblijf heeft;
 - b. die rechtmatig verblijf heeft op grond van artikel 8, onder f, g en h.
2. Indien de voor de terugkeer van de vreemdeling noodzakelijke bescheiden voorhanden zijn, dan wel binnen korte termijn voorhanden zullen zijn, wordt het belang van de openbare orde geacht de bewaring van de vreemdeling te vorderen, tenzij de vreemdeling rechtmatig verblijf heeft gehad op grond van artikel 8, onder a tot en met e, en l.

3. Bewaring van een vreemdeling blijft achterwege indien en wordt beëindigd zodra hij te kennen geeft Nederland te willen verlaten en hiertoe voor hem ook gelegenheid bestaat.
4. Bewaring krachtens het eerste lid, onder b, of het tweede lid duurt in geen geval langer dan vier weken. Indien voorafgaande aan de beslissing op de aanvraag toepassing is gegeven aan artikel 39, duurt de bewaring krachtens het eerste lid, onder b, in geen geval langer dan zes weken.
5. Onverminderd het vierde lid duurt de bewaring krachtens het eerste lid niet langer dan zes maanden.
6. In afwijking van het vijfde lid en onverminderd het vierde lid kan de bewaring krachtens het eerste lid ten hoogste met nog eens twaalf maanden worden verlengd, indien de uitzetting, alle redelijke inspanningen ten spijt, wellicht meer tijd zal vergen, op grond dat de vreemdeling niet meewerkt aan zijn uitzetting of de daartoe benodigde documentatie uit derde landen nog ontbreekt.
7. Het vijfde en zesde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de vreemdeling aan wie de verplichting of maatregel, bedoeld in artikel 6, eerste of tweede lid, dan wel artikel 58 is opgelegd.

Dit is een maatregel die moet voorkomen dat illegale vreemdelingen, die Nederland moeten verlaten, zich onttrekken aan hun uitzetting. Hierop is de Penitentiaire beginselenwet (Pbw) van toepassing.

3. De Commissie van Toezicht

De samenstelling van de Commissie is gedurende de verslagperiode gewijzigd en is als volgt:

☐ Voorzitter: dhr. J. Admiraal	lid sinds 1 juli 2010
☐ Plv. vz.: dhr. mr. L.J.E.M. Voncken (tevens beklagvoorzitter)	lid sinds 1 sept. 2010
☐ Mw. mr. M.W. van Bommel-Kolkman	lid sinds 1 juli 2010
☐ Mw. B.A.M. Ernst	lid sinds 1 juli 2010
☐ Dhr. mr. K. Wijnmalen (beklagvoorzitter)	lid sinds 1 juli 2010
☐ Mw. A.C. Holster	lid sinds 1 juli 2010
☐ Dhr. drs. J. Katif	lid sinds 1 sept. 2010
☐ Mw. L.M. Blaak	lid sinds 1 sept. 2010
☐ Dhr. B. Klinkenberg	lid sinds 1 nov. 2015
☐ Dhr. E.G. van Ankum	lid sinds 24 jan. 2017
☐ Dhr. P. Hesseling	Lid sinds 16 oktober 2018

Als ambtelijk secretaris fungeert per 1 maart 2013 tot heden mevrouw A. Hagendoorn-ter Berg.

Mw. mr. M.W. van Bommel-Kolkman stopt per 20 juni 2018 met haar lidmaatschap bij de commissie.

Mw. A.C. Holster stopt per einde van het jaar met haar lidmaatschap bij de commissie.

Dhr. P. Hesseling is per 16 oktober 2018 benoemd als lid bij de commissie.

Dhr. Voncken neemt de taak van plv. vz. op zich.

4. Deskundigheidsbevordering

Op 24 januari 2018 heeft de commissie een bezoek gebracht aan DC Schiphol.

Op 22 februari 2018 hebben verschillende leden het Symposium bijgewoond van Amnesty International.

Dhr. K. Wijnmalen, dhr. L. Voncken en mw. A. Hagendoorn hebben de Masterclass Pbw gevolgd.

Verschiedende leden zijn aanwezig geweest bij de landelijke themadag voor commissies van toezicht gehouden op 5 november 2018 te Amersfoort.

5. Overlegstructuur

De CvT vergadert doorgaans elke derde dinsdag van de maand. De directie is bij ieder overleg vertegenwoordigd. Elke vergadering wordt deels zonder en deels met een vertegenwoordiging van de directie gehouden. In deze overlegvorm worden zowel door de CvT als door de directie gespreksonderwerpen ingebracht.

Op verzoek van de CvT levert de directie periodiek cijfers aan uit de interne rapportage van het DCR en geeft daarbij zo nodig een toelichting. Het gaat hierbij om de volgende aantallen:

- gegronde klachten ingesloten;
- geweldsincidenten onderling;
- ordemaatregelen; plaatsing in afzondering;
- disciplinaire straffen; afzonderingen in Bijzondere Voorzieningen;
- uitkomsten vreemdelingen survey;
- verwijtbare mislukte uitzettingen;
- geweldsincidenten tegen personeel; - integriteit personeel; - brandincidenten.

Naast bovengenoemde onderwerpen ontvangt de commissie, namens de directie, tevens periodiek de cijfers van de medische dienst. Sinds de pilot die in mei 2011 van start is gegaan tracht de CvT op deze wijze beter inzicht te krijgen in de medisch-organisatorische klachten en de afhandeling daarvan. De commissie/ weekcommissaris en de medische dienst treden in overleg wanneer dat bij de oplossing van een klacht wenselijk is. De commissie heeft zich hiertoe nadrukkelijk bereid verklaard. De samenwerking heeft ertoe geleid dat de arts van onze commissie betrokken is bij een inhoudelijke bespreking van het medisch klachtenoverzicht alvorens de cijfers door het (plv.) hoofd medische dienst namens de directie aan de commissie worden gepresenteerd. Deze werkwijze is geëvalueerd en wordt gecontinueerd.

Een aantal keren per jaar worden sprekers uitgenodigd die werkzaam zijn binnen het DCR om zo een toelichting te geven op hun werkzaamheden en ervaringen binnen het detentiecentrum.

In het jaar 2018 zijn tijdens de vergadering de volgende presentaties gehouden:

- Het hoofd zorg van de medische dienst, dhr. Kees Spierenburg en het plaatsvervangend hoofd zorg, dhr. Norbert Hendrik geven elk kwartaal een toelichting op de rapportage en de cijfers van de medische klachten;
- Dhr. Arend van Krimpen, afdelingshoofd en voorzitter van de Ingeslotenencommissie (INCO), heeft in de januarivergadering gesproken over de ontwikkelingen omtrent de INCO, waarin afgevaardigden van de ingeslotenen vertegenwoordigd zijn;
- Dhr. Guido Heunen heeft in de aprilvergadering uitleg gegeven over het project “veilig en digitaal werken Commissies van Toezicht”.

6. De adviestaak

In het verslagjaar 2018 zijn onder meer de volgende onderwerpen aan de orde gekomen waarover de commissie de directie heeft geadviseerd:

- De commissie ontvangt graag de 4-maandsrapportage van de directie, zodat zij de kennis in het werkplan die het werkveld van de commissie beslaat kan inzien en mee wil denken en een positieve bijdrage kan leveren aan de gang van zaken binnen de inrichting in de breedste zin van het woord;
- De commissie heeft verzocht aan de directie om na te denken over de mogelijkheid van een “Bezoek Zonder Toezicht”-ruimte (BZT) te maken voor de ingeslotenen. Dit aangezien zij worden uitgezet en behoefte hebben om voorafgaande aan hun uitzetting genoeglijk samen te zijn;
- De commissie heeft t.a.v. een integriteitsonderzoek naar een afdelingshoofd aangegeven dat zij van oordeel is dat zij niet degelijk is geïnformeerd door de directie. Zij had op de dag van het incident geïnformeerd dienen te worden en tevens vindt zij dat de informatievoorziening onvoldoende is geweest.

7. De toezichhoudende taak

De advies- en toezichtfunctie van de CvT zijn nauw met elkaar verweven. Uit het houden van toezicht kunnen immers adviezen volgen. De toezichhoudende taak wordt in eerste instantie vorm gegeven via het weekcommissariaat. Het gaat daarbij om toezicht op de materiële en sociale omstandigheden van de ingeslotenen. Ook het monitoren van het welbevinden van het personeel is een aspect van deze taak, omdat dit direct van invloed is op de taakuitoefening van medewerkers. Iedere week bezoeken twee commissieleden het DCR. Zij inventariseren de binnen gekomen klachten en sprekersbriefjes en treden in contact

met de ingeslotenen met het oogmerk te bemiddelen als dat mogelijk is. Waar nodig worden daarbij toezichthouders, mentoren of afdelingshoofden geraadpleegd.

De weekcommissarissen en het secretariaat worden door de directie wekelijks op de hoogte gebracht van ingeslotenen die op een beschikking in een straf- of afzonderingscel zijn geplaatst. Bezoek aan de obs behoort tot de vaste routine van de weekcommissaris.

De weekcommissarissen stellen hun bevindingen op schrift en sturen per mail een afschrift hiervan aan alle overige leden en de directie. Maandelijks worden de verslagen van de weekcommissarissen en de uitspraken op de klachten van de beklagcommissie ter vergadering besproken.

Naast toezicht op de materiële en sociale omstandigheden wil de commissie ook een vinger aan de pols houden bij de voor de taken van de CvT relevante bedrijfsvoering, onder meer door inzage in het jaarplan, het jaarverslag en dergelijke documenten. Punten uit het jaarplan worden per kwartaal besproken ter vergadering.

Via de beklagzittingen is er toezicht op de uitvoering van de Pbw en het Reglement grenslogies.

8. De bemiddelingstaak

Het proces 'klachtenroute' voorziet in de bemiddelingstaak op grond van artikel 63, lid 4 van de Pbw.

Om een voortvarende bemiddeling van de klachten te bevorderen, is de routing van de klachten in deze verslagperiode gewijzigd. De weekcommissarissen legen het postvakje van de CvT in het DCR. Hierbij maken zij een kopie van de klacht zodat zij diezelfde dag de klacht kunnen bemiddelen. Het origineel wordt op diezelfde dag ter inschrijving naar het secretariaat opgestuurd. Na de bemiddeling wordt de kopie van de klacht met bemiddelingsformulier, waarop de resultaten van de bemiddeling zijn beschreven, naar het secretariaat verzonden.

Door de directie kunnen - hangende het onderzoek en het opstellen van verweer - praktische klachten, of klachten waarbij sprake is van miscommunicatie, worden opgelost. Indien een klacht al op zitting is geagendeerd en de uitnodigingsbrieven zijn verzonden, vindt de eventuele bemiddeling niet meer door de directie/afdelingshoofden plaats, maar door een weekcommissaris. Voor deze werkwijze is gekozen, omdat er over het algemeen al eerder een (vergeefse) bemiddelingspoging door de weekcommissaris heeft plaatsgevonden. Daarnaast wordt op deze wijze de mogelijke druk die een ingeslotene zou kunnen ervaren, weg genomen.

Indien bemiddeling niet tot een oplossing leidt, wordt de formele klachtenroute hervat.

9. De rechtsprekende taak

De beklagcommissie houdt op iedere eerste en iedere derde donderdag van de maand een mondelinge behandeling. Ter zitting kunnen klager en directie hun standpunten toelichten. Klachten die op voorhand kennelijk niet-ontvankelijk zijn, worden door de alleensprekende beklagvoorzitter afgedaan. Klachten bestemd voor een andere instantie worden doorgezonden.

Ook na opheffing detentie dan wel uitzetting van de vreemdeling wordt de klacht ter zitting behandeld en wordt uitspraak gedaan. Uitspraken na mondelinge behandeling worden altijd gemotiveerd. Van het horen wordt een proces-verbaal gemaakt.

De beklagcommissie heeft per zitting een andere samenstelling: de heren Wijnmalen en Voncken fungeren bij toerbeurt als beklagvoorzitter. De beklagcommissie wordt steeds gecompleteerd door twee roulerende leden van de commissie en de secretaris.

Ingevolge artikel 67, eerste lid van de Pbw doet de beklagcommissie zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval binnen een termijn van vier weken, te rekenen vanaf de datum waarop het klaagschrift is ontvangen, uitspraak.

De commissie acht het van groot belang dat klachten van ingeslotenen zo spoedig mogelijk en zoveel mogelijk naar tevredenheid opgelost of besproken kunnen worden. Zij kiest er daarom voor om de klachten bij binnenkomst in het postvakje van de commissie direct via de weekcommissaris te laten bemiddelen. Indien de bemiddeling niet slaagt, wordt een reactie van de directie gevraagd waarna de klacht vervolgens, zodra de stukken compleet zijn, op zitting wordt behandeld.

De commissie (met bemiddeling en agenderen ter zitting) en de directie (met het aanleveren van een verweerschrift) hebben beiden een verantwoordelijkheid om de klacht binnen de daarvoor gestelde wettelijke termijn af te handelen. De doorlooptijd wordt met regelmaat, om uiteenlopende redenen, overschreden. Beklagvoorzitters proberen meer zicht te krijgen op de oorzaken door na elke beklagzitting hier extra aandacht aan te schenken en waar mogelijk het proces te stroomlijnen.

NB: er is voor gekozen om niet direct bij binnenkomst zowel de klacht te bemiddelen alsmede direct een reactie bij de directie op te vragen om zo dubbelslagen en miscommunicatie te voorkomen.

Het is derhalve niet mogelijk, indien een klaagschrift uiteindelijk op een beklagzitting wordt behandeld, deze af te doen conform artikel 67, eerste lid van de Pbw.

In het kader van de ontvankelijkheid van de klacht zal het personeel van het DCR bij de ontvangst van de klacht ter deponering in het postvak van de CvT, de rode envelop voorzien van een dagstempel.

10. Overige vermeldenswaardige gebeurtenissen

In algemene zin is het voor directie, personeel en ook de commissie goed merkbaar dat de populatie ingeslotenen beheersmatig steeds moeilijker is te begeleiden. Het blijkt dat

ingeslotenen bij hun eerdere verblijf in Nederland (of Europa) in toenemende mate criminele antecedenten hebben. Dit is helaas ook merkbaar door toename in aantal en ernst van de incidenten, die daarmee een grote wissel trekken op het personeel.

Ondanks deze ‘verharding’ van de populatie, waardeert de commissie de inspanningen van directie en medewerkers om het gebruik van de obs zoveel als mogelijk is te beperken. Vooruitlopend op nieuwe wetgeving wordt er gewerkt met een regime met ‘interne vrijheden’ en een ‘beheersregime’ inclusief de zgn. handhavingmatrix. De eerste ervaringen zijn bemoedigend.

11. Aanbevelingen

Noodzaak instelling beklagcommissie DV&O.

Gezien de juridisch onheldere verdeling van verantwoordelijkheden tussen de directie van het DCR en DV&O bij het vervoer van gedetineerden, adviseert deze commissie de minister om zo spoedig mogelijk een beklagcommissie te installeren bij de commissie van toezicht van DV&O. Het ontbreken van de beklagcommissie bij DV&O belemmert de voortgang van afhandeling van klachten.

12. Klachten in cijfers over 2018

Totaal aantal ingekomen klachten in 2017	334
Totaal aantal uitgestroomde klachten per 31-12-2017	309
Totaal aantal ingekomen klachten in 2018	352
Totaal aantal uitgestroomde klachten per 31-12-2018	325

KLACHTEN	2018	
Via beschikking afgedaan		
Geground	26	
Ongegrond	73	
Deels geground	2	
Niet ontvankelijk	69	
Totaal aantal beschikkingen		170
Anders dan via beschikking afgedaan		
Ingetrokken	75	
Ingetrokken na bemiddeling	45	
Ingetrokken ter zitting	1	
Doorgestuurd naar een andere instantie	18	
Afdoening na rogatoire verzoek	16	
		155

De 352 ingekomen klachten over 2018 zijn als volgt te rubriceren:

Activiteiten (div)	4
Activiteiten (arbeid)	1
Activiteiten (sport)	3
Activiteiten (lucht)	4
Bejegening	46
Contact buitenwereld (bellen)	5
Contact buitenwereld (bezoek)	2
Contact buitenwereld (post)	3
Contact buitenwereld (media)	1
Controle	4
DV&O	2
Schadeverhaal	3
Disciplinaire straf	93
Eisen verblijfsruimte	4
Geweld	4
Informatie/ procedure	25
Nog onbekend	5
Ordemaatregel	10
Persoonlijke voorwerpen	32
Regime	5
Rekening courant/ zak- en kleedgeld	13
Rogatoir verzoek	11
Selectie/ overplaatsing (extern)	1
Selectie/ overplaatsing (intern)	17
Toezicht	2
Transport	12
Verzorging (diversen)	15
Verzorging (persoonlijk)	7
Verzorging (medisch)	18